

Малюнок художників
М. БЛОМЛІНСЬКОГО
та В. ЗЕЛІНСЬКОГО.

Ілліч-живий! Нема у світі сили
Над світлу силу ленінських ідей —
На всій Землі вони заполонили
Надії, думи і серця людей!

перед

№ 7 (833). Рік видання 44-й

Ціна номера 12 коп.

КИЇВ. КВІТЕНЬ 1970

Ленінські ідеї у світовій сатиричній графіці

— У нас чудова пенсійна система для робітників. Поки ще жоден не дожив до пенсійного віку.

(«Ю. Е.ニュースサービス»)

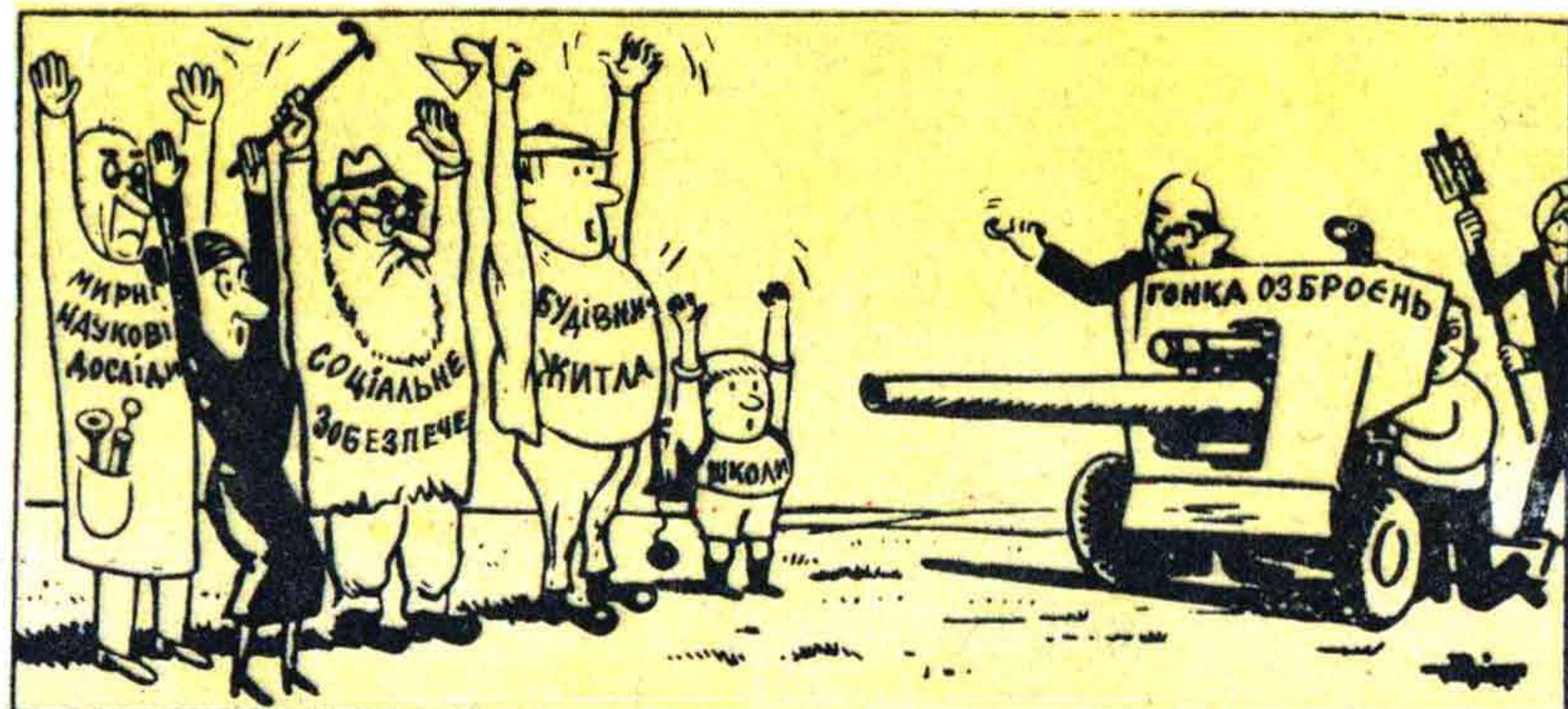
Без слів.

(Газета «Дейлі Уорнер». США.)

Монополії, незважаючи на кризу, продовжують підвищувати ціни і одержувати мільярдні прибутки.

(Щотижневик «Уорнер». США.)

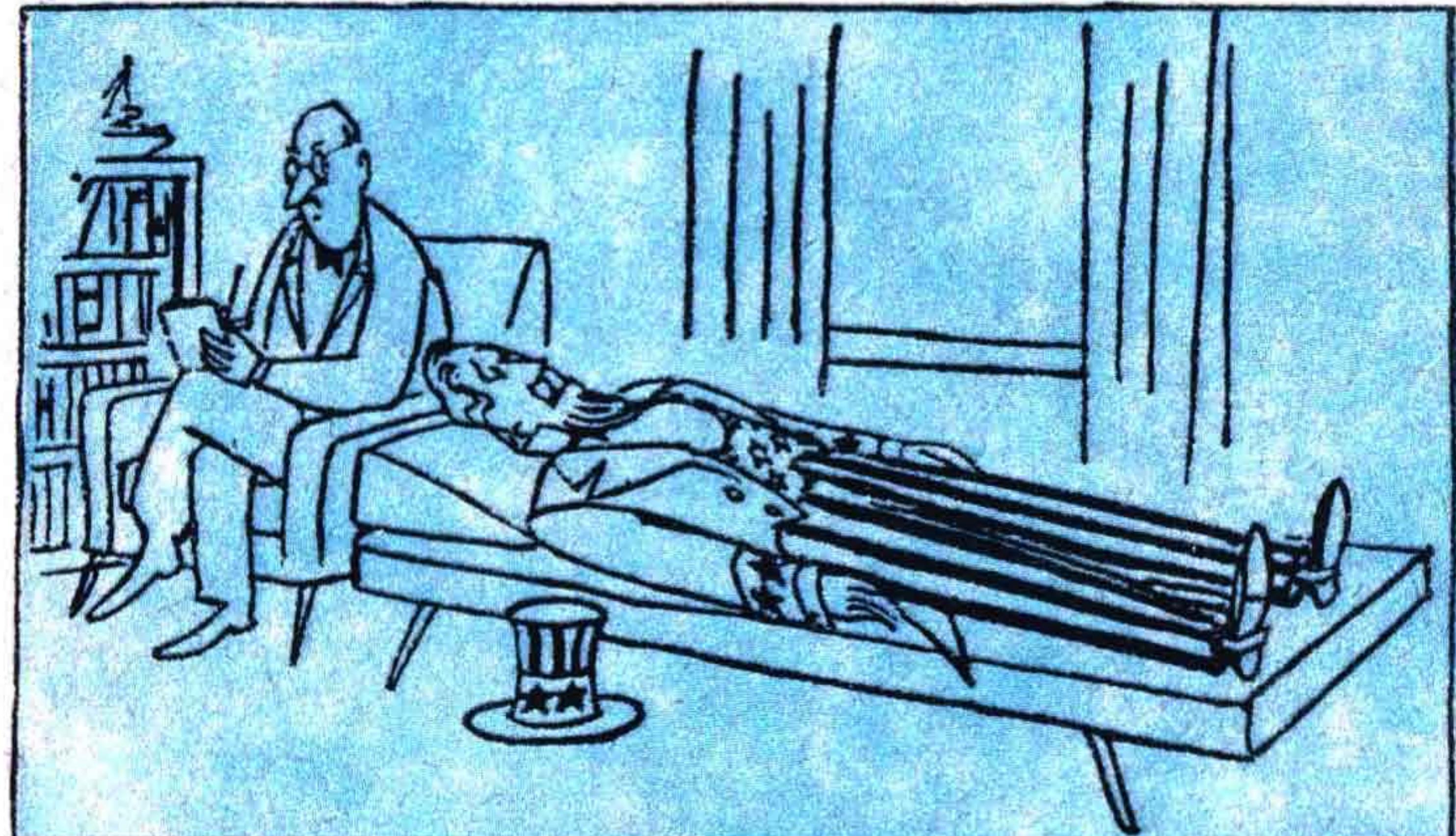

— Ану, гоніть грошики!

Без слів.

(Щотижневик «Уорнер». США.)

— На що скаржитесь?

— Лікарю, мене всі ненавидять.

(Щотижневик «Нью-Йоркер». США.)

Криза у США вийшла на орбіту.

(Газета «Пілз Войс». Нова Зеландія.)

На бульварі, біля пам'ятника Іллічу, бабуся каже внукові:
— Це дідусь Ленін, він був добренський.
Ні, бабусю, Ленін не був добренський. Ленін був добрий.
Добренським бути не важко. Важко бути добрим. А Ленін
був добрым в ім'я тих ідеалів, які виключають будь-яке
насильство над людиною.

Коли людина тоне, добренський бігає по березі і ламає
руки:

— Ох, ох, який жах! Яка жалість! Який жах — він же по-
тоне! Ох, ох, дивитися неможливо на цю трагедію!

А добрий на трагедію не дивиться, він стрімголів ки-
дається у воду і хапає потопаючого за волосся.

— Ох, ох, — лементує на березі добренський, — що ви
робите? Йому ж боляче, ви йому все волосся висмікаєте.

Та скажіть же йому слово ласкаве...

А доброму слів ласкавих говорити ніколи, він потопаючому робить
штучне дихання. Добренський скиглить поруч:

— Ой, який же бо ви жорстокий! Ви йому робите боляче, ви йому ребра поламаєте.

І ось людина прийшла до пам'яті, оклигала, і добрий, бачачи, що їй
не загрожує небезпека, мовчки йде своєю дорогою, бо в нього інших
справ доволі, а добренський розливався словом:

— Ой, як він вас... І за волосся, і ребер мало не поламав, боляче вам
рофібів і слова доброго ви від нього не почули. Жорстока людина...

Коли людина покалічена і хвора, і життя її висить на волосині, добренсь-
кий приносить їй фіалки і співчуває. А добрий дає гіркі ліки і вправляє
вивихи. Це дуже боляче, коли вправляють вивихи. Це малоприємно —
вправляти вивихи. Дарувати фіалки і співчувати значно приємніше. Доб-
ренський на відміну від доброго робить те, що приємніше.

Коли замурзана і нечесана Російська імперія по самі вуха загрузла в
багні зубожіння, безкультур'я, неписьменності, безвиході, добренські ліберальчики цвірінькали її у неміті вуха:

— Потерпи, потерпи ще трохи! Прийде час, і тобі теж усміхнеться
щасти!

А в Леніна не було тоді добренських слів, і він сказав просто:

— Доволі терпіти! Вставай! Скидай із своєї шії віковичне ярмо!

І замурзана, нечесана Російська імперія випросталася, встала, скинула із
своїх плечей захребетників. Не стало царя, не стало капіталістів, не стало
поміщиків і самої імперії не стало. Настала республіка. Але багно, зубожіння,
безкультур'я, неписьменність залишилися.

Добренські не хотіли цього всього помічати. Добренським хотілося спі-
вати хорали і псалми.

А Ленін писав: «Ми найменш культурні, виробничі сили у нас розвинуті
менше всіх, працювати ми вміємо гірше всіх. Це дуже неприємно, ма-
бути, що нам доводиться в цьому зізнаватися. Але я гадаю, що саме то-
му, що ми таких речей не приховуємо благовидними фразами і казенни-
ми вигуками, а зізнаємося в них прямо, саме тому, що ми все це усвідом-
люємо і не боїмося сказати з трибуни, що на виправлення цього спрямо-
вано більше сил, ніж у будь-якої іншої держави, ми доб'ємося того, щоб
наздогнати інші держави з такою швидкістю, про яку вони й не мріяли».

Добренські лепетали про добро, про «благоволені в чоловецях», мрія-

ДОБРИЙ і добренські

ли примирити зло з добром, шукали форми гуманізму, при якому і ти-
фозна вона жила б собі безтурботно. Добренські присипали чиряки ро-
жевою пудрою, а Ленін брав у руки скальпель хірурга. Він учив: «Війна
не на життя, а на смерть багатим і їх блюдозам, буржуазним інтеліген-
там, війна шахрай, дармоїд і хуліганам. Ті й інші, перші і останні —
рідні брати, діти капіталізму, синки панського і буржуазного суспільства...»

І ще: «У нас немає ділової, нищівної істинно-революційної війни з
конкретними носіями зла».

Час показав, чия доброта була добрішою: доброта Леніна чи псевдо-
доброта добренських ліберальних базік.

Ми виконали заповіти Ілліча. Як він і вчив, як він і передбачав, ми
рвонули вперед з такою швидкістю, про яку і не мріяли буржуазні дер-
жави. Ми одратилися і відмілися від того віковичного бруду, що понали-
пав на боках колишньої Російської імперії. Але, будемо відверті, одміли
не все. Десять залишився шахрай, дармоїд, хуліган — рідні брати, діти
капіталізму, синки панського і буржуазного суспільства, з якими Ленін
закликав воювати не на життя, а на смерть. І ми воюємо. Воюємо в ім'я
ідеалів ленінської доброти і ленінського гуманізму. А в нас у ногах плу-
таються добренські. Їм не хочеться воювати, не хочеться боротися, їм не
хочеться помічати бруду, безкультур'я, безгосподарності, їм хочеться ню-
хати фіалки і гугнявити хорали.

— Які недоліки? — обурюються вони. — Де ви бачите недоліки? Все
так прекрасно, все так блакитно-рожево і сонцесяйно! Фі, і хочеться вам
псувати людям настрій, та ще й у святкові дні. Випиє чоловік? А ви його
похмеліть. Для чого його у фейлетон? Ах, регулярно напивається? Як не-
приємно. Але все одно, треба бути добрим, треба бути гуманним. Про-
крався? Ай-я-я-я-я, слово яке нехороше — «прокрався». В наші дні —
бу-бу-бу, — коли весь радянський народ — бу-бу-бу — і раптом — «про-
крався». І судити будуть? А може, не варто? Кажуть, Гната Петровича зні-
мають? Не може бути! Така чудова людина, такий сім'янин! Знаєте, він
дружині шашлики смажити не довіряє, сам смажить! І які шашлики! А як
він анекdoti розповідає, а який він чуйний, веселий, добрий. Що, по до-
броті душевній влаштував своїм родичам «цвітущу життя»? Що, за дер-
жавний рахунок? Та боже ж ти мій, та держава ж наша яка багата! Що,
може скажете, що держава наша не багата? Звідки у вас береться оте ба-
жання копиратись в недоліках? Досягнень вам не вистачає, чи що?

Уявіть собі, не вистачає. Ми хочемо, щоб їх було більше. Стільки, скіль-
ки заповідав Ленін. Ми всі сили віддамо, щоб їх було більше, і горе тим,
хто нам заважатиме. Доброти вони від нас не дочекаються.

Ми не будемо добренськими.

Ми будемо добрими.

Як Ленін.

Микола БІЛКУН.

Коли ідейний вплив буржуазії на
робітників падає, підривається, сла-
бішає, буржуазія СКРІЗЬ і ЗАВЖ-
ДИ вдавалася і буде вдаватися до
найодчайдушнішої брехні і накле-
пу...

В. І. ЛЕНІН.

Поганки.

НЕ ПОМІГ

і святий Станіслав

Багато львів'ян та гостей Львова, проходячи нині вулицею Леніна, зупиняються біля будинку № 22 і з шанобою читають напис на меморіальній дошці, з якого дізнаються, що тут у 1901—1903 роках містився переважний склад і явочна квартира ленінської «Искри».

Отож зараз усім ясно: де що містилося. Тоді ж, у перші роки нашого сторіччя, меморіальної дошки тут не було. Агенти «Искри», які не мали особливого нахилу до рекламиування своєї діяльності, вивіски тут не вивішували. І в міський адресний стіл про своє місцеперебування тема не повідомляли.

Ця обставина завдала чимало клопотів і створила ряд чисто службових незручностей австрійській поліції, яка змушенна була мобілізувати численних платних шпиків і аматорів-прокураторів, аби дізнатися, де ж воно у Львові, переховують нелегальну літературу, що широким потоком тече через Галичину в Росію.

Клопоти збільшувалися у зв'язку з тим, що іскрівські склади у Львові було кілька. Особливо зручним був пункт на тодішній вулиці Чарнецького (нині — Радицька), № 26, в будинку Наукового товариства ім. Шевченка, де, як відомо, працевали Іван Франко та Михайло Павлик.

Осінніми Товариство вело жавий обхід літературою з багатьма видавництвами й організаціями різних країн, то надходження на цю адресу і відправлення звідси розмітіх пакунків не викликало особливих підозр пильної поліції.

Революціонерам просте гріх було не снористатися цим.

Іван Франко, Михайло Павлик та інші прогресивні західноукраїнські діячі були, якщо називати по-сьогоднішньому, постійніши передплатниками і читачами «Искри».

В. Д. Бенч-Брусанч, який працював тоді в експедиції РСДРП, згадує: «...з першого номера газети, навіть починаючи з заявки редакції про її вихід, і завиди висилав Франкові номер за номером...

В. І. Ленін, звісно, знов по списках нашої експедиції, що Ів. Франкові та М. Павликів все послидається, і дуже схвалював це, говорячи, що з українцями треба завжди тримати тверді зв'язки.

У Товаристві не лише регулярно читали, а й акуратно підшивали «Искру». Навіть донині залишилося три комплекти газети, чому широ завдачуєть сьогоднішні кандидати й доктори історичних наук.

Слід сказати, що перша в західноукраїнській пресі згадка про Володимира Ілліча належить саме Івану Франкові. Це він ще в 1896 році, розповідаючи в керованому ним журналі «Жите і слово» про «Союз боротьби за визволення робітничого класу», повідомив, зокрема, про те, що в Петербурзі зарештований «адвокат Ульянов (брат повіщеного в 1887 р.)».

Австрійська поліція, слід гадати, проголосила тоді це повідомлення.

І це можна зрозуміти.

Служителі цісаря із закономірною професійною заздрістю дивилися на своїх колег із царської охорони, знали: в Петербурзі що-що, а арештовувати вміють.

Отож арешт ще одного адвоката не міг, звісно, спровоцити сенсаційного враження. І пізніше, коли під час обшуку на одній із львівських явок було виявлено запис лондонської адреси якогось Якоба Ріхтера, то це також не викликало особливої настороженості.

Ех, якби поліціянтам було знати, що й адвокат Ульянов, і Якоб Ріхтер — це одна й та ж людина — Ленін, чиї статті регулярно публікуються в «Искре», яка не тільки переправляється через Галичину, а й у багатьох примірниках осідає в галицьких селах, розбуджуючи в селянських головах дуже «непотрібні» думки!

Ну яких, справді, вірнопідданих почуттів можна було чекати від селянина, який прочитав у жовтневому (за 1902 рік) номері «Искри» про те, що в Галичині «поміщики й попи є повними господарями цієї австрійської провінції, в руках одних — уся влада, всі депутатські місця, вся адміністрація, весь суд; другі заволоділи розумом і душою селянина. І ті, й інші, і поміщики й попи, зв'язані між собою місцями узами — експлуатацією селянських зліднів і темряви».

На слухняність такого начитаного селянину годі було розраховувати. І не випадково буржуазна газета «Dzennik Polski», не приховуючи свого панічного настрою, писала: «Староство гусятинське помітило, що в усіх прикордонних селах діється щось не-

нормальне. Ці села наводнені справжнім потоком російських революційних видань».

«Ненормальне» діялося і з іншого боку кордону, куди нормальню регулярно надходили вантажі з «Искрою».

Тут уже починали панікувати російські жандарми.

Вони щоразу гукали до своїх австрійських колег: якщо ми одному не допоможемо, то хто ж нам допоможе?

Вони надсилали сюди кваліфіковані інструменти-циркуляри: «Крім чемоданів і сундуків з подвійним дном, літературу возять ще в спеціально пристосованих для цього папіках, а також обкладають виданнями тіло під одягом». Отож пильнуйте, мовляв, не соромтеся, роздягайте кожного, хто перетикає кордон!

Вони надсилали на допомогу власних десервічних спеціалістів, створюючи в Галичині свою агентурну сітку.

Жандармська фірма не зупинялася перед витратами, щедро оплачувуючи послуги австрійських колег.

Комісара країнської поліції Костешевського було навіть нагороджено орденом св. Станіслава.

Але й святий Станіслав, і золоті карбованці, і чітко розроблені циркуляри давали лише тимчасовий ефект. Хоч гріх обвинувачувати австрійських поліціїв у службовому нехлюстю. Хлопці ще й як старалися, з шкіри лізли, виявляючи повну й беззастережну солідарність з царською охороною.

У лютому 1903 року в прикордонному селі Копичинцях поліція затримала двох селян, які прибули за черговим вантажем «Искри», щоб переправити його через кордон, в Росію. Їх закували в наїздами й відвезли в Гусятин.

І от сюди, для допиту їх, був спеціально запрошено кваліфікований фахівець із суміжної сторони — російський жандармський офіцер. В нього, з'ясувалося, було до затриманих лише одне малесеньке прохання: він дістать тім заздалегідь виготовлені фіктивні паспорти, аби вони могли вільно перейти на російську сторону і вказати, хто саме мав приїхати від них вантаж.

Та хоч прохання було зовсім дріб'язковим, але селяни чомусь не захотіли його виконати.

Натомість вони ухитилися повідомити про цей випадок редакцію «Искри», яка й розповіла про нього в статті «Європейська реакція біля ніг російської поліції», де, зокрема, вказувалося, що «австрійські власті, подібно німецьким, проявляють при цьому дивне лакейство перед «спадкоємним ворогом» — Росією».

Невдає-жандармові було дуже прикро.

Та ще прикріше було головному жандармові Києва Новицькому, який, готовуючись гідно й бучно відзначити двадцятип'ятиріччя своєї сумілійної служби на благо «царя і отечества», урочисто оголосив, що крамольна «Искра» більше не з'являтиметься на ввірній його невисипущому оку території, осінікі всі активні розповсюджувачі газети переїнують за міцними гратами Луц'янівської тюрми.

Як же прикро був здивований генерал, коли спочатку його підлеглі сповістили, що десять іскрівців, серед яких були М. Буман, М. Литвинов, О. П'ятницький, а також львівські агенти — Басовський та Гурський, буквально серед білого дня перескочили через високий тюремний мур і зникли в нездомому напрямку, а згодом — самі втікачі надіслали генералові заспокійливі повідомлення: не турбуйтесь, мовляв, все гаразд, ми благополучно прибули за кордон.

І зразу ж після цього «дементьевський (Дементьев — псевдонім Басовського) шлях» транспортування «Искри» через Галичину було відновлено.

Цьому з природною селянською кмітливістю гарно сприяли мешканці села Шили Забарського повіту Дмитро Чигота, брати Касіян і Семен Багрій, селянин прикордонного села Шидлівці Бартко Червоняк, прогресивні галицькі соціал-демократи Гарматій, Рожальський, Червінський.

Багато винахідливості виявила працівниця поштового відділення в с. Окопи Євгенія Гордзєєвська. Ти цілком заслужено можна було б присвоїти почесне звання відмінника поштової справи.

Завдяки їм, тодішнім громадським відмінникам зв'язку, полум'яне слово «Искра» успішно перетинало кордони. Як не прикро було від того поліцям і жандармам...

Є. КРУКОВЕЦЬ.

Остап ВИШНЯ

**«Чи правда, що
шляхом поширення
комунізму Росія
прагне до світового
панування?»**

Був у Сполучених Штатах такий собі гумористичний журнал «Баунті». У 1956 році його редакторам спало на думку звернутися до наших публіцистів з проханням відповісти на деякі запитання, зокрема, на таке: чи правда, що шляхом поширення комунізму Росія прагне до світового панування? Редакція обіцяла надрукувати відповіді на сторінках «Баунті».

Прохання американського журналу було вчасно виконано.

Проте «Баунті» своєї обіцянки не виконав по причині самоліквідації: журнал перестав виходити.

Ураховуючи той факт, що улюбленою «тезою» американських пропагандистів є звинувачення Радянського Союзу у «прагненні підкорити собі світ», ми вирішили опублікувати відповідь журналу «Баунті», написану видатним українським сатириком Остапом Вишнем.

Правда!

Ідея світового панування з'явилася в Росії на другий день Жовтневої соціалістичної революції, тобто 8 листопада 1917 року, рівно о 18 годині...

Володимир Ілліч Ленін після обіду, — обід був якраз дуже розкішний: 25—30 грамів чорного сухаря і дві столові ложки пшоняної наші без масла, — отож товариш Ленін, ситно пообідавши, замислився, щось потихеньку наспівуючи.

Коли дружину Леніна, Надію Костянтинівну Крупську, запитали, об чим замислився вождь світового пролетаріату, Надія Костянтинівна відповіла:

— Хіба не догадуєтесь? Бачите. Володимир Ілліч сидить у кріслі, голова занінена трохи назад, очі примружнені, — він у глибокій задумі наспівує:

Весь мир насилья мы разрушим
До основания, а затем
Мы наш, мы новый мир.

построим.

Кто был ничем, тот станет всем.

Це й була негласна директива В. І. Леніна до світового панування.

Мы наш, мы новый мир построим!

— в цьому полягала задача.

За перші два тижні Радянської влади більшовики не змогли запанувати над Всесвітом, бо, як ви, очевидно, пам'ятаєте, вони протягом пізнього 1917 року в усьому світі збиралася власті.

Пам'ятаєте, розуміється, тодішній прогноз всього капіталістичного світу: — Більше, як два тижні, більшовики не продержаться, — впадуть!

Ну, а коли ж їм було взятися за світове панування?

Не впали, і запанувати у Всесвіті не встигли!

Потім, — ви це теж, очевидно, пригадуєте! — чотирнадцять қапіталістичних держав з ініціативи Уїнстона Черчілля почали допомагати руському народові, — як вони назали, — здобути свободу і користуватися тою свободою разом із поміщиками і капіталістами. Свободу ту чотирнадцять держав везли до нас на танках, — на гарматах і несли на вістрях багнети.

І це, а також те, що більшовики вчилися істи маленьких дітей (закордонна інформація!), — і було причиною до того, що світове панування довелося трохи відсунути.

Індустриалізація країни, якій капіталістичний світ дуже «допомагав», підтримуючи всілякими способами саботаж спеціалістів, шкідництво на шахтах, фабриках і заводах, — все це не дуже сприяло світовому пануванню.

Далі взялися за колективізацію сільського господарства. В цей період найскладнішо для Радянської влади проблемою (про це багато говорилося й писалося в капіталістичних країнах) була проблема спільноти ковдри.

Основною ознакою колективного життя, — як ви глибоко там у капіталістичному світі переконані, — є усуперечнення жінок.

— Сплять усі разом, хто з ким потрапить, діти від матерів одбираються і випоюються комуністичним моло-

... і точка зору на нього буржуазних ідеологів.

ком, тільки від корів червоної маси! — так про колективне життя писала тоді «об'єктивна» капіталістична преса.

Спати разом для нас не було проблемою, ми зразу навчилися, а от, де було взяти таку спільноту ковдру, щоб усіх разом укривала, — на це було витрачено дуже багато часу.

Були організовані спеціальні науково-дослідні інститути спільноти ковдри (НДІСПІКО).

Спільноту ковдру було винайдено після того, що цю ковдру вночі, під час сну, не перетягували на себе сильніші члени колективу, — над цим билися дуже довго, аж поки одному кандидатові текстильно-ковдрових наук не стукнула в голову близьку ідею: на тому краю ковдри, що вириває ноги, робити дірки, куди кожний колективіст, вкоюваючись спільною ковдрою, просовував би великий пальць правої ноги. Тому серед членів

колективу зберігались *Liberté, égalité, fraternité*.

Світове панування відкладалося! Потім друга світова війна. Запахло Гітлером.

Ну, розуміється, на цей час ми приховали ідею світового панування, бо, самі ж ви розумієте, було не до того.

Закінчилася гаряча війна, розпочалася війна холодна, і ми знову взялися здійснювати світове панування.

Як?

Ну, ясно, що тільки шляхом поширення комунізму!

Як ми експортуємо у капіталістичні країни комунізм?

Це, розуміється, секрет, але посильніше соціалістична система вже не є монополією Радянського Союзу, можна цей секрет відкрити.

Найкращим способом експортування ідей комунізму в капіталістичні країни є упаковка і пересилка кому-

нізму за допомогою каракулевих смушків.

Як це робиться?

Дуже просто: береться комуністична ідея, сирується у тонісінку трубоочку і завивається у завиток каракулевого смушка.

Коли ви пильненько придивитесь до каракулевого смушка, ви помітите, що один вовняний завиток завинено раз, а другий — двічі. Отам, де завиток завинено два рази, там і закручено комуністичну ідею.

Потрапляючи за кордон, такий смушок з комуністичними ідеями ні в кого не викликає ніякої підозри. Люди на носить каракулевий комір, чи шапку, або ціле каракулеве манто (жінки), завитки поволі розкрючуються, комуністичні ідеї звідтам випорхують, входять за допомогою жуйної (жевательної) гумки в організм, і людина починає вигукувати, щоб містера Даллеса який-небудь толковий психіатр за голову полапав.

Ясно?

* Свобода, рівність, братерство.

Важке запитання

ПИТАННЯ стояло руба: «Хто у вас у колгоспі найпередовіший, а хто найвідсталіший?»

Юлій Іванович Резнік — голова артілі — зітхнув: — Ну, за ледачими затримки не буде. А от хто кращий?..

Врешті безнадійно махнув рукою.

— Покличу свою праву руку — Ливитчука. Може, він виручить.

Секретар парторганізації Олексій Дмитрович Ливитчук, почувши запитання, знизав плечима.

— Клич агронома, — звелів голова після кількахвилини мовчанки.

Іван Павлович Дяченко старанно перегорнув свою записну книжечку.

— Колгосп наш стопроцентний, — ухильно почав він. — Плани по всіх статтях виконуємо.

— Ти не говори того, чого тебе не питают, — зупинив його голова, — скажи прямо: зможеш відповісти?

— Важко отак одразу, — зам'явся агроном.

— Тоді клич зоотехніка.

— Вам якого передовика? Того, що біля свиней, чи з тих, що біля корів? — заходився уточнювати Анатолій Степанович Букреєв. — Однаково? Тоді запишіть, м-м... Ні, краще, мабуть... А втім...

— Зробимо так, — обірвав його голова, — клич, Степановичу, обліковця з молочно-товар-

ної ферми. У неї вся циферія при собі. Кого назве, той, значить, і буде найпередовішим.

— А що тут довго гадати, — сказала Галина Родіонівна Галюк. — Надія Говорун найпередовіша.

— От і пишіть... — почав було Юлій Іванович.

— Стривайте, — озвався Анатолій Степанович.

— Я не заперечую, що Говорун — хороша доярка. Але ж Ірина Корніївна Коломійчук не гірша Та й Любов Бєлінська образиться, якщо її не згадати.

— Тоді запишемо цих трьох...

— Чому тільки трьох? — образився Іван Павлович. — Хіба бригадир Василь Шелепов не заслуговує найвищої похвали! А комбайнер Віктор Смутін, шоferи Марко Томашевський та Анатолій Корницький, тракторист Олексій Тофан? Вони що

ж, погано працюють? Моя думка така: якщо вже записувати, то обов'язково вісмох.

— Протестую! — сказав Олексій Дмитрович. — Вимагаю дописати свинарів Бориса Копієвського, Софію Корницьку, Марію Корованюк. У них свині — як лялечки. Сальцем напхані! Отже, найпередовіших із передових у нас одинадцять.

— Тринадцять, — уточнив Юлій Іванович. — у Марії Паламарчук та Ніни Брижатюк телята теж не по днях, а по годинах прибавляють у вазі.

— Число ж нещасливе, — завагався хтось.

— Забобони, — заперечив Юлій Іванович. — Для тих, хто чесно трудиться, нещасливих чисел немає. Але, якщо товариш кореспондент забажає, можемо ще...

— Та ні, передовиків уже досить, — заперечив я.

— Тепер назвіть найвідсталішого, несвідомого...

У мене увіп'ялося п'ять пар здивованих очей.

— Де це ви бачили несвідомих у колгоспі імені Ульянова?

— Так ви ж, Юлію Івановичу, самі казали: «За ледачими затримки не буде!»

— Казав, — посміхнувся голова. — Бо нема їх у нас. А раз нема, то яка ж затримка може бути — нема та й квит!

В. БОНДАРЕНКО.

Голованівський район
Кіровоградської області.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

— Нам на ювілей червоніти не доведеться!

ФЕЙЛЕТОН

(Казка для дорослих)

Була собі така країна, де, починаючи хазяями і кінчаючи жандармськими генералами — всі страшно незадоволені робітниками були. І всі завжди посилали робітників до чорта.

Хазяй двічі на місяць, коли наставав час виплати, цілий день без угаву говорили: «ох, бодай би вас чорт ухопив». Фабричні інспектори, як де-небудь калічило робітника і їм треба було іхати туди, з серцем вигукували: «чорт би вас забрав. Не поїду...» Судді теж не раз говорили про робітників: «бодай їх чорт узяв, пруться з усякими дрібницями!» А жандармський генерал просто аж сатанів: «не вистачає на них наших сищиків, чорт би їх узяв».

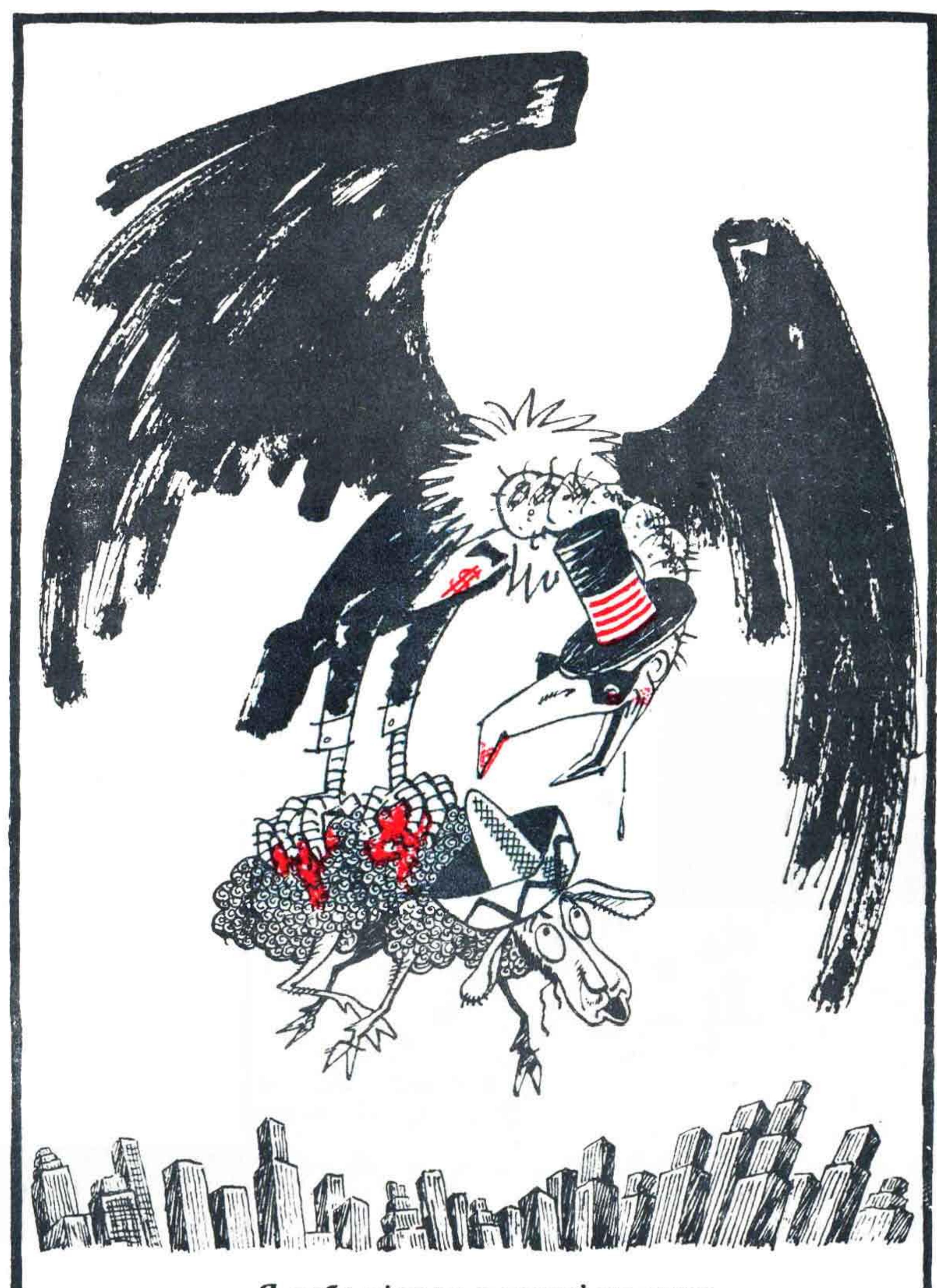
Одне слово, усі робітниками були незадоволені й усі посилали їх до чорта. І одного разу чорт вирішив задовольнити бажання хазяїв та начальства і забрав до себе робітників. Сказано — зроблено. І одного чудового ранку всі робітники зникли із країни. Фабрики, заводи, залізниці, пароплави — все завмерло, скрізь припинилася робота. Найпершими помітили це управителі, побігли до хазяїв, а хазяї сплять собі та солодкі сни дивляться. Будять їх, кричати: «Вставайте! страйк! бунт! робітники не вийшли на роботу». А хазяї зі сну тільки бурмочуть на це: «Дама винова! Туз чирвоний! Пас!.. Накінець-таки добудилися їх Біжать на фабрики, дивляться: пусто, самі тільки жандармські нишпорки тиняються та од безділля позіхають. Що тут робити? Треба притьом іхати до фабричного інспектора. А він теж спить і теж сни дивиться. Насилу розбудили його. Виходить, а в самого очі не розплющуються. «Чого, каже, треба так рано?» — Так, мовляв, і так, страйк у нас. Вживіть заходів. А ми вже вам віддячимо. «Добре, добре, не турбуйтеся! Є закон... Закон є у нас проти страйків. Прошу, не турбуйтеся. Ідіть собі, виспітесь, і я теж ще трошки посплю». Говорить, а сам уже ногу на диван закидає і сопіти починає. — Та як же, кажуть хазяї, спати? Будь ласка, допоможіть. А за нами вже борг не пропаде. — «Дякую, дякую. Ось вам помічник — дає закон — ви підіть і прочитайте його робітникам, зразу заспокояться!» — Та як же їм прочитати, коли їх нема? — «Нічого, а ви все-таки прочитайте. А я ще трошки посплю». І так захопів фабричний інспектор, що хазяї всяку на нього надію втратили. Побігли до жандармського генерала. А жандармський генерал уже давно на ногах. Сидить за великим столом і заборонені книжки бритвою на дрібні шматочки ріже. «Чого, каже, зволите?» — Розповіли. «А, бунт! добре! Негайно послати туди роту жандармів. Я такого не допушту! У мене бунтів не буде».

Шукали, шукали сищики робітників — нема та й нема. Один сищик вислідив було якусь підозрілу особу, привів її в участок. Виявляється, що це теж був сищик. Навіть сам генерал декілька разів переодягався собакою і скрізь рознюхував — чи не знайдеться який-небудь робітник: нема ніде та й годі. І настали тоді в країні скорбота велика і туга така, що й не описати. Нічого пити, істи, ні на чому їздити, ні в що одягтися. Охляли всі страшенно. Один хазяїн так спав із тіла, аж подумали було, що то сірник, і хотіли обкласти акцизом. Казна спорожніла. Перестали надходити податки, і платню нічим стало виплачувати. Сищики через це навіть мало не застрайкували. Ледве їх генерал заспокоїв... «Заждіть, каже, знайдемо робітників — усі одержите нові галоші на зиму!»

Думало, думало начальство, як біді зарадити — нічого не могло придумати. Пропали робітники — та й годі, і ніде їх знайти не можна. Нарешті, комусь прийшло в голову, що не інакше, як чорт загнав до себе робітників. Доповіли начальству, і вирішило начальство: послати до чорта посольство з проханням повернути робітників. Спорядили пишне посольство, ввійшло до нього сім жандармських генералів, 13 фабричних інспекторів і сто найзаслуженніших сищиків. А на чолі посольства став міністр, який за свій вік не одного чорта обманув. Довелося посольству іти пішки, бо залізниці і пароплави, оскільки робітників не було, не діяли. Йшли вони довго. В дорозі живилися черв'яками та корінням, які розшукували сищики. Нарешті, змучені, напівживі прийшли-таки до чорта. Виходить до них чорт, а в руці книжку тримає. Один жандармський генерал по палітурці візив, що це заборонена книжка, і хотів уже заарештовувати чорта, та інші його притримали. Питає їх чорт: «Чого зволите?» Міністр виступив

ЛЮБОВ ДО ГРОБУ

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

— Я тебе ніколи в житті не кину.

наперед, відкашлявся і почав довгу промову. Довго він говорив, але, нарешті, закінчив. Останні його слова були: «Поверніть нам робітників!»

— Я, — сказав чорт у відповідь, — вважайте, поверну вам робітників, але я вимагаю винагороди: я ж годував робітників, — а годую я робітників не так, як ви, недарма вони у книжках своїх пишуть, що у хазяїв їм гірше, ніж у чорта. Яка ж буде нагорода?

— Ми вас оберемо почесним громадянином усіх наших міст і сіл, попечителем усіх богоугодних закладів; oprіч того, пропонуємо вам вибрати собі 10 орденів і 25 відзнак.

— Е ні! Що ордени — у вас кожна поліцейська нишпорка має орден. А ви мені видавайте п'яту частину усіх хабарів, які даються та беруться у вашій країні.

— Змілуйтесь! — зарепетувало все посольство разом. — Ви вимагаєте величезну суму!

Торгувалося, торгувалося посольство із чортом, нарешті чорт погодився на шосту частину усіх хабарів. І повернулося посольство додому веселе. А вдома уже робітники на всіх фабриках і заводах давно працюють, як завжди. І пішло з того часу усе по-старому.

Хазяї знову розтвіти. Фабричні інспектори сплять, як раніш. Сищики в нових калошах по геї країні нишпорять. А від міністра вийшов наказ, що по всій, мовляв, країні хабари підвіщуються на одну шосту.

Усе було б гаразд, але кажуть, що тепер робітники стали незадоволені хазяями та начальством і постійно посилають їх до чорта. Кажуть на віть, що чорт хоче задовольнити бажання робітників та забрати до себе хазяїв і сільських чиновників. Чи пошлють робітники до нього посольство, щоб повернути їх, чи ні — про це треба подумати.

Переклад з російської.

**З творів, представленних
на виставці „Советская Россия“**

Худ. Ф. Нелюбін.
Текст В. Суслова.

Худ. Ф. Нелюбін.
Текст В. Суслова.

Мов борозни лягли звучні рядки:
Земля — народу! На вікі!

Ніч у Смольному

ДРУГА КАРТИНА З П'ЄСИ «ПРАВДА»

Ніч. Смольний. Велика кімната. Збоку коло дверей стоять на вахті морякі і робітник-червоногвардієць. Посередині велике напіввідчинене двері. Видно далеко коридор, колони. Там проходить озброєний червоногвардійці. В кімнаті кілька моряків-червоногвардіїв, командири загонів. На столі телефони, польовий комутатор. Коло нього моряк-аврорівець. Гудки телефонів.

АВРОРІВЕЦЬ. Слухаю... слухаю... Шо... так... так... Товариш Ленін на нараді военного комітету, скоро буде... Так... ого! Єсть, зараз з'єднаю... (*Вставляє штепсель*). Біля апарату Урицький. Просить товариша Леніна. Так... Товариш Ленін? З'єдну з Урицьким... (*Виключає*).

МОРЯК. Що там?

АВРОРІВЕЦЬ. Нічого, товариши, спокійно, — коло Зимового палацу, по-моєму, передбачається невеличка битва з сухим паром.

МОРЯК. І чого ми тут сидимо, братва? Пішли до своїх загонів, чого чекати? Самі поведем загони...

2-Й МОРЯК. Правильно — пішли. Адресує знаємо самі...

За ними встають ще двоє, ідуть.

АВРОРІВЕЦЬ. Стой, а наказ?

1-Й МОРЯК. Не можем ми бути в резерві, понімаєш, — там бій починається, а ми тут.

2-Й МОРЯК. Зрозумій, браток, тут душа може лопнутити...

АВРОРІВЕЦЬ. У мене, може, коло телефонів тоже... але хто сказав вам бути в резерві, — відповідай?

1-Й МОРЯК. Товариш Ленін.

АВРОРІВЕЦЬ. Значить, замри і ніяких преній, понімаєш?

1-Й І 2-Й МОРЯКИ. Єсть, замри!

Гудок телефону.

АВРОРІВЕЦЬ. Слухаю... Так... Занято... (*Пише*). Раніннях... два наших... в три господа іх!. Розбройли?.. Єсть, доповідь. Держись... Так... так... (*пише*) так...

Гудок другого телефону.

Слухаю... Я... Так, переключаю. Коло апарату Дзержинського... Єсть... З'єдну...

Входить Кузьма і Тарас з ручним кулеметом.

КУЗЬМА (до аврорівця). Третій загін прибув у розпорядження военного комітету. (*Подав наказ*).

АВРОРІВЕЦЬ (прочитав наказ). Ждать тут наказу.

КУЗЬМА. Єсть.

Відходять, сідають. Гудок телефону.

АВРОРІВЕЦЬ. Слухаю... Так... Єсть... (*Пише*). Єсть, повторюю: «Пройти через Шпалерну, з'єднатись з першим загоном...» Так... (*Поклав трубку*). Щеглов!

МОРЯК. Єсть, Щеглов!

АВРОРІВЕЦЬ. Дримба!

ДРИМБА (обвішаний бомбами моряк). Єсть, Дримба.

АВРОРІВЕЦЬ. Провести свої загони через Шпалерну, на слугай юнкера і всяка...

ДРИМБА. Понятно, далі...

АВРОРІВЕЦЬ. Дримба! Детка ти моя, мовчи: наказ треба слухати і не перебивати.

ДРИМБА. Єсть.

АВРОРІВЕЦЬ. Пробігтись через Шпалерну і з'єднатись з першим загоном. Крійте, детки; бога нема і, по слухам, більше не передбачається!

Дримба, Щеглов і з ними ще двоє вийшли.

ТАРАС. А ми коли?

АВРОРІВЕЦЬ. Замри і чекай. Накази не я составляю, а товариш Ленін і другі товарищи, що цю ніч понімають у мировому значенні, — так що замри.

ТАРАС. Понятно.

Входить озброєний бомбами моряк. Лоб у нього перев'язаний хусткою.

АВРОРІВЕЦЬ. Петю... Хто ж це тебе по голові стукнув?

ПЕТЯ. Ваню, тільки не хвялюся. Юнкер по голові стукнув, але більше він стукати не буде нікого, так що все в порядку. Телефон наш. Ось переходити телеграми Керенського в ставку. Передати товаришу Леніну.

АВРОРІВЕЦЬ. Стольо!

СТЬОПА. Єсть!

АВРОРІВЕЦЬ. Змотайся кулею і ці телеграми передай товаришу Леніну.

Стольо побіг.

Розкажи, Петю.

ПЕТЯ. Коротко, бо біжу назад. Значить, на телеграфі засіли юнкери і школа прaporщиків. Ми підходимо, командир мені каже: «Петю, у тебе серйозне горло, кричи: «З'єднайся! Я кашляю, ну і, понімаєш, рявкнув. Вони стрілять, ми — тоже; ну і пішли. Віврвались ми у двір, я пробився вперед, лечу по сходах. Коли це мене юнкер я стукав прикладом по голові! Я повернувся, кашляював, одправив його до Бога, лечу далі, вскачу у великий зал, підняв бомбу і дивлюсь... Мать моя, повинний зал...

АВРОРІВЕЦЬ. Юнкерів?

ПЕТЯ. Телеграфісточок... Детки... Ваню... Очима кліпають, перелякані, тримтять і починають плакати. Я ім для бодрості реч врізвав... «Товариши девушки і женихи, Керенському же амба, власти в руках більшовиків». А вони мовчат і тримтять. Тоді я пройшовся церемоніальним кроком і приятно сказав: «Приглашаю вас всіх, товариші девушки, на побачення зі мною і моими корешками в сім годин вечора на розі Літеної після знищення мирової буржуазії...». Тут, кінешмо, вони зразу посміхнулись, а некоторі почали пурпрати носики. Тоді я скомандував: «Сідайте до апаратів і нашій власті шокайтесь весело». Так що, Ваню, єсть адресок... Я побіг...

АВРОРІВЕЦЬ. Петю, дивись мені...

ПЕТЯ (підморгнув). В порядку, Ваню. (*Вийшов*).

АВРОРІВЕЦЬ. Ого. (*Слухає, весело*). Шпартре, шпартре... Ох і ніч...

ТАРАС (вслухається). Трішать максими... О, кольт..., Один... другий...

Чути в коридорі голоси, шум, пробігають моряки, червоногвардійці, робітники. Крики «ура», Наближається аврорівець, вискочив, подивився в двері і тихо в кімнату.

АВРОРІВЕЦЬ. Товариш Ленін.

Всі в кімнаті встають. Крики «ура» близче. В дверях спиняється оточений моряками, робітниками, солдатами В.І. Ленін. На обличчі його посмішка. Заду котиться «ура», напирана на двері. Ленін повернувся коло дверей, підняв руку — і все затихло. Тільки чути — десь далеко трішать кулемети.

ЛЕНІН. Товариш пролетарі, моряки, солдати! Повстання почалось... Ідіть, товариші, ідіть з найбільшою рішучістю і неодмінно переходьте в наступ. Маркс і Енгельс вчили пролетаріат: оборона є смерть збройного повстання. Чекати не можна, бо можна загубити все. Сміливість, сміливість і ще раз сміливість... Уряд хітається, треба добити його за всяку ціну. За владу Рад, за землю селянам, за мир народам, за хліб голodom — вперед, товариші! Ми переможемо, неодмінно переможемо!

Вибухнуло «ура», покотилося по коридору і потім переходить в пісню «Вихри враждебные веют над нами». Ленін

Олександр КОРНІЙЧУК

нін тисне руки морякам, робітникам, що близько стоять біля нього. Проходять з піснею червоногвардійці коло вояжі. Ленін іде в кімнату. Червоногвардієць зачиняє за ним двері.

АВРОРІВЕЦЬ. Товаришу Ленін, дозвольте рапорт. Наказ ваш виконано: два загони відбули.

ЛЕНІН. Дякую.

АВРОРІВЕЦЬ. Третій загін прибув у резерв. (*Дивиться лапірець*). Командир Кузьма Рижов, помічник Тарас Голота.

ЛЕНІН. Рижов... З Балтійського заводу?

КУЗЬМА. З Балтійського, товаришу Ленін.

ЛЕНІН. Ви на Першому Всеросійському з'їзді виступали перед мною. (*Подав руку*). Добре. виступали... Пам'ятаю...

КУЗЬМА. Виступав, перебивали тільки сильно меншовики й есери... (*Сміється*).

ЛЕНІН. На Другому не переб'ють. (*Теж посміхувся*). А ви? (*До Тараса*). З якого заводу?

КУЗЬМА. Він селянин з України, бідняк, добрий кулеметник.

ЛЕНІН. Дуже добре. (*Подав руку*). Що на Україні?

Які влади хочуть у вашому селі? Що думають робити?

ТАРАС. Погано в нас. А влади в нашому селі хочуть також, щоб вйшов долі.

ЛЕНІН. Правильно.

ТАРАС. Щоб землю селянам... щоб поміщиків дійти...

ЛЕНІН. Значить, за більшовиків ваше село піде?

ТАРАС. Не може не піти, товаришу Ленін, бо так жити — краще вмирати.

ЛЕНІН. З Керенським тут покінчимо — допоможемо й товаришам українцям, грузинам, білорусам... Ми переможемо сьогодні, товаришу, неодмінно переможемо!

АВРОРІВЕЦЬ. Вас до апарату.

ЛЕНІН (*підішов до апарату, взяв трубку*). Біля апарату Ленін... Так... поменше переговорів, наступати, наступати, це найголовніше... Я зараз вишилю він на допомогу один загін... Шо? Що таке? Потрібен міцний кулик. Підмогу прийтіть і тримайт зв'язок... (*Поклав трубку*, *пішов на папір Рижову*). Беріть свій загін і найкоротшим шляхом — до Зимового.

КУЗЬМА. Єсть, товаришу Ленін. (*Діє, за ним Тарас*).

ТАРАС (*спинився коло дверей*). Товаришу Ленін, у мене до вас просьба.

ЛЕНІН. Що, товаришу?

ТАРАС. Запиши мене у вашу партію, бо, може, від'ють, то невідбою буде помирати...

ЛЕНІН (*посміхувся*). Вмирати не треба, треба перемагати. Товаришу Рижов, ви знаєте його добре?

КУЗЬМА. Сточий чоловік Тарас і наш у всіх смислах.

ЛЕНІН (*пише в блокнот і говорить*). «Просити ЦК приняття українського селянина-бідняка Тараса...».

ТАРАС. Голота.

ЛЕНІН. ...Тараса Голоту в день повстання. Рекомендую пролетарій Кузьма Рижов і Володимир Ленін. Вітаю вас, товаришу Голота.

ТАРАС. Дякую, товаришу Ленін. Довго шукав я правду і тут найшов її. Веди, Кузьма, тепер ми знищимо все, що стане на дорозі нашій...

КУЗЬМА (*поклав руку на плече Тарасу*). Ходім, Тарас...

Вийшли. Ленін дивився їм усім.

АВРОРІ

НАЙВИЩІЙ АВТОРИТЕТ

[Сценка із життя]

Може, й не повірите, коли скажу, що тітка Танаска не хоче, щоб її електрику до хати проводили — одна на всеньке село й досі із гасовою лампою не розпрощалася.

Коли напосидається, чому та чому, пояснює: «З мене й радіва досить. Вони собі говорить, а я собі слухаю і знаю, що де робиться. І ніби не сама я, а ще яксь жива душа в хаті є. Звикла до радіва вже так, що й не можу без нього. А лётрика нашо мені? Маю лампу гарну, дванадцятку. Як захочу, — підкручу, і на всю хату світить. Ясно, як у клубі. А вилізу на п'єць, — візьму з собою, вкручу скільки треба, і знову світить, як мені доводоби. А з лётрикою вже того не зробиш — вона вже світить так, як сама хоче. Отим мені і не підходить»...

Тіткою Танаскою за звичкою її називаю — яzik не повертається, щоб бабою Танаскою назвати.

Якщо ж вам закортити дізнатися, скільки її років, одповість: «Ну, так щоб рихельно сказати, то на панські буряки я вже дівкою ходила. А то ж уже як наша політика настала, як, знаця, революція зробилася, маємо п'ятдесят літ. А скільки вони буде мені вкупі, то й не можу вакурати сказати. То треба в сільраді спитати — там усе записано».

Не дивуйтесь, що тітка Танаска при її літах просто бере собі до вжитку-такі слова як «політика», «революція». Якщо в мову з нею зайдете, то побачите, що вона взагалі не проти про всякі мудрі речі поговорити. І раз по раз од неї почуєте: «То ще Ленін казав», або: «Так Ленін казав». І не перечте їй, що Ленін цього не казав, — раз вони правильно, то, значить, казав, бо Ленін то таки Ленін.

Коли в село навідуєся, — люблю з тіткою Танаскою поговорити. Та й вона хати нашої не обминає.

От і зараз ми із Сергієм Ярмичуком — колгоспним трактористом, веселуном — у хаті сидимо, а тітка Танаска — на поріг.

На ній — хустка тернова, рясна коричнева спідниця у дванадцять пілок і фартушок білій. Усе — святкове, бо неділя.

— Еге, — сміється Сергій, — ви, бабо Танаско, ніби до церкви вибралися.

— Те-те, — киває головою тітка Танаска. — Якщо той бог є, то й на п'єць помолюсь, і він почує, а якщо нема, то й церква не поможе. Та й не вірю я попам. Недаремно ще Ленін сказав, що піп — то опіум.

Худ. Л. Кашинський.
Текст Г. Тумаринсона.

«У суспільстві, основаному на владі грошей, у суспільстві, де злидарють маси трудящих і дармоїдствуєть жменьки багачів, не може бути «свободи» реальної і дійсної».

В. І. ЛЕНІН.

Свобода! Тут тебе не забувають —
І рекламиують, бач, і убивають.

— Не просто піп,— поправляє Сергій,— а релігія опіум для народу.

— Ет,— махає рукою тітка Танаска,— чи піп, чи що там — іден чорт. От був у нас піп, і так уже пив, ніби за комір лляв. То хіба ж то батюшка! Хворменний опіум та й годі.

Сергій посміхається, але не здається:

— Але все-таки про опіум не Ленін сказав.

— А хто ж? — насторожується тітка Танаска.

— Був такий Карл Маркс.

— То я знаю, що був — і радіво говорило, і на потреті сама бачила. А ти, якщо вже такий розумний, скажи мені, чого то його і Леніна разом на портретах малюють?

Сергій зводить брови і тільки й встигає: «бо... бо...», як тітка Танаска не дає йому опам ятатися:

— От бобокаєш, а не знаєш. То слухай: бо товарищували вони. А якщо товарищували, то що один знат, те й другому розказував. От і виходить, що Ленін теж знат, що таке опіум, а що — ні. Чи, може, скажеш, що не знат?

— Ну, чого ж, звісно, знат, — погоджується Сергій.

— Ото ж то. А раз знат, то й людям говорив. Бо він усе людям розказував, щоб були не такі темні. Ви вже не знаєте, а я добре пам'ятаю, яка то колись темнота була, бодай не згадувати... А тепер, бач, усі грамотні, школи покінчали і вже навіть старших беруться повчати,— закінчує тітка Танаска буркотиво. А по якісь хвилі продовжує:

— Ленін усе наперед знат. От сказав же, що вся земля буде дротами обсочана, і так воно є: де не глянь — скрізь дроти для лётрики.

— Тітко Танаско,— вступаю і я в розмову,— то в біблії про землю, обсочану дротами, написано.

Вона недовірливо мріжить очі, здвигує плечем:

— Ну, може й тоді щось люди трохи знати, але не все... А я таке тебе спитаю: а чого ж на лётрику кажуть, що то — лампочка Ілліча? Ні з цього ні з того не казали б. Значить, Ленін знат і говорив, що лётрика скрізь буде.

— Говорив.

— От, бачиш,— переможно усміхається тітка Танаска.— А ти кажеш: біблія.

Чуюся безсилим проти її своєрідної логіки. Вона ж далі веде:

— А про ту біблію я вам таке скажу: старі люди, з грамотніших, говорили колись, що там написано, ніби Сус Христос теж добра людям хотів. Може, й справді думав щось путне зробити, але не вдалося йому. А Ленін як задумав, так зробив.

— Е-е, бабо Танаско,— не стримується Сергій.— То ви щось уже не туди ведете: виходить, ніби Леніна з богом рівняєте.

— А ти спочатку дослухав би, до чого я веду,— розважливо киває головою тітка Танаска,— а тоді уже й говорив би, рівняю, чи не рівняю... Ото ж розказують, що як Сус народився, то до рожденого зразу ж три царі з дарами на поклін прийшли. Бач, тільки-но він на світ з'явився, а вже й царі коло нього, уже й дарами задобрюють, щоб за багатіями, знаця, руку тягнув. Отож то колись і казали, що цар над народом од бога поставлений, і за його здоров'я службу в церкві правила.

Ми з Сергієм мовчки слухаємо, до чого тітка Танаска веде. А вона рaptom запитує:

— А ви бачили, як Ленін намальований? Сидить він, а коло нього — прості хлопи. І говорять.

— Ага! — догадуюся я.— «Ходоки в Леніна» та картина зв'ється.

— Не можу зараз рихельно сказати, чи в ходаках вони, чи в чоботях, — продовжує тітка Танаска,— але по всьому видно: біднота. От бачиш (це вже — до Сергія), до Суса — царі з дарами, а до Леніна — люди з латками. А ти ляпаєш: з богом рівняю.

Вона ображено стискає губи, але не може втриматися і просвіщає нас далі.

— Ото прийшли, знаця, ті люди та й питают, як їм біді зарадити. А Ленін і каже: «Треба панів прогнати, всю землю та всі фабрики в них одібрati, а царя — скинути». Тоді люди взялися всім туртом та й зробили так, як їх Ленін навчив.

У тітки Танаски, як ви уже запримітили, не все із хронологією та з фактами до ладу. Але проти основного факту, що Ленін і народ — нероздільні,— не грішить. Та й сама вона — проста жінка з подільського села — хіба ж не підтвердження цього факту?

Поки я отак роздумую, тітка Танаска далі веде:

— Люди тоді хоч бідно жили, а проте добрий звичай шанували. Не до якихось там знатних дарів їм було, але зібрали, що могли, і Ленінові гостинця принесли. А якже.. А він подякував їм, а те все звелів у будинок сирітський oddati. Бо тоді якраз голод був, — закінчує тітка Танаска і додає:— То радіво розказувало.

— Ну, бабо,— розводить руками Сергій,— вам би лектором бути. От тільки неграмотні.

— А то чого ж я неграмотна! Я букви всі знаю. І прочитаю і напишу кожну. От тільки докупи скласти їх не вмію. А як дуже дрібна, то вже й не вгадаю, яка саме — очі вже не ті. Та вона мені й ні до чого — радіво все розказує, з мене й досить. А що треба знати, то й так знаю, бо всяко набачилася на віку. І як назад оглянуся та зрівняю, як вона раніше було і як тепер, то таки сама до того доходжу: як Ленін сказав, так буде. По всьому видно. Треба тільки громади триматися, одне одного шанувати та робити всім так, як Ленін казав.

Отут Сергій і ловить тітку Танаску на слові:

— А чого ж ви самі не все так робите, як Ленін казав?

Тітка Танаска аж випростується од несподіванки:

— А то що вже ти мелеш?

— Як то що? Не хочете ж, щоб вам електрику до хати проводили, а Ленін казав, що треба, щоб скрізь, по всій країні електрика була.

— Ну,— розгублюється тітка Танаска,— а я ж хіба супроти того? Я тільки тому, що в мене лампа добра... Але раз треба, то я не проти. Хай проводять...

І додає — але це вже не так до нас, як сама до себе:

— Хай проводять... Врешті, як мені захочеться, то й при лётриці можу собі лампу засвітити... Та й, видать, брехня то, що лётрика грім притягає...

Дмитро МОЛЯКЕВИЧ.

МЕРСАРНЯ

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Михайло ЗОЩЕНКО

ТРАФІНІ

Коли Леніну було вісім років, з ним трапилася одна маленька історія, про яку згодом, через багато років, розповіла його старша сестра Анна Іллівна.

Анна Іллівна говорила про свого брата, що він був великий пустун. Але водночас він був дуже правдивий хлопчик. Він ніколи не обманював і завжди признавався у своїх пустощах.

Та якось з ним трапилася така пригода.

Разом з братиком та своїми сестрами маленький Володя приїхав до Казані.

Там, у Казані, жила їхня родичка, тьотя Аня.

І от вони до неї поїхали.

А в тьоті Ані теж були діти — двоюрідні брати і двоюрідні сестри Леніна.

Зустріч була цікавою. Діти багато пустували, бігали, гралися в різні ігри.

Одного разу до того захопилися, що перекинули на підлогу графин, який стояв на столику.

Це в них була якася дуже весела гра. Вони один від одного тікали. І Володя, бігаючи по кімнаті, налетів на цей столик. Столик похитнувся, красивий кристалевий графин упав на підлогу і розбився на склаки.

Діти навіть не помітили, хто саме розбив графин. Всі бігали і всі ганяли по кімнаті.

І тільки коли розбився графин, діти присмиріли.

Коли Ленін був маленький, він майже нічого не боявся.

Він сміливо заходив у темну кімнату. Не плакав, коли розповідали страшні казки. І взагалі він майже ніколи не плакав.

А його молодший брат Митя теж був дуже хороший і добрий хлопчик. Але тільки він був надто вже жалісливий.

Хтось заспіває сумної пісні, і Митя обливався слізами.

Особливо він гірко плакав, коли діти співали «Козлика».

Багато дітей знають цю пісеньку — про те, як у бабусі жив сіренський козлик.

У цій пісні говориться, що бабуся дуже любила свого сіренського козлика. І не веліла йому в ліс ходити. Та козлик не послухався бабусі — пішов у ліс погуляти. А там на нього напали сірі вовки, розідрали його, з'ели. І лишили бабусі ріжки та ніжки.

Безумовно, пісенька сумна. Але плакати, звичайно, не треба було. Це ж тільки пісня. Це ж так, а не справді.

Безумовно, козлика жаль. Та тільки він почасти сам винен: чого, не спітившись, пішов у ліс гуляти.

ДОРОГІ НАШІ МАЛЕНЬКІ ЧИТАЧІ!

Нещодавно в дитячому видавництві «Веселка» вийшла в перекладі на українську мову книжка Михайла Зощенка «Оповідання про Леніна». Сьогодні ми вам пропонуємо два оповідання з цієї книжки, а саму книжку дуже радимо купити в книгарні чи взяти в бібліотеці і прочитати всю, всю!

Ралтом відчиняються двері, і до кімнати заходить тьотя Аня. Вона почула дзвін і гамір і от прийшла подивитись, що трапилося.

І, вгледівши на підлозі розбитий графин, тьотя Аня спітала:

— Діти, хто з вас розбив графин?

І всі діти стали казати: «Це не я».

І маленький Володя теж сказав: «Це не я». І сказав він це так тихо, що ледь можна було почути його.

Він сказав неправду, тому що він у першу мить злякався. Все-таки чужий дім, чужа квартира, малознайома тьотя Аня. І, крім того, він з усіх був найменший. І тут у нього не повернувся язичок сказати: «Це я».

Тоді тьотя Аня каже:

— У такому разі виходить, що графин сам розбився. Мабуть, йому набридло на столі стояти — от він і впав.

Діти засміялися і кажуть:

— Мабуть, він хотів з нами побігати. І от тому і стрибнув зі столика на підлогу. Але він, бідолашний, забув, що він скляний, і розбився.

І діти знову засміялися. Лише один маленький Володя не засміявся. Він пішов у другу кімнату і сів коло вікна. І довго там сидів і про щось думав. І тільки надвечір він знову став пустувати з дітьми.

Та от минуло два місяці.

Уже з Казані вони давно поїхали. І знову жили в своєму місті Симбірську.

І от якось увечері, коли діти лягали спати, мама підійшла до Володиного ліжечка і бачить, що хлопчик чогось гірко плаче.

Мати спітала:

— Чого ти плачеш?

І хлопчик, схлипуючи, сказав:

— Мамо, коли ми були в Казані, я сказав тьоті Ані неправду. Я сказав, що це не я розбив графин, а це я розбив графин.

Мама стала втішати хлопчика.

Вона сказала:

— Ну, це нічого. Не плач. Я напишу тьоті Ані листа. І вона, безумовно, прощачить тобі.

Володя, схлипуючи, сказав:

— Ти неодмінно напиши листа тьоті Ані. Напиши, що це я розбив.

Мама знову стала втішати його, і тоді Володя заспокоївся і заснув.

Цілуючи і вкриваючи ковдрою свого маленького сина, мати подумала: «Який дивний хлопчик: він два місяці пам'ятав про цю історію і два місяці переживав, що він ненароком сказав неправду. Але тепер, коли він признався, йому стало легко, і от він навіть з посмішкою заснув».

Наступного дня мама написала тьоті Ані листа. І невдовзі тьотя Аня відповіла, що вона зовсім не гнівається на свого хорошого племінника і знову чекає його до себе в гості.

Отож у Миті завжди тримтів голосок і сіпалися губенята, коли він разом з дітьми співав цю пісню:

А коли Митя доходив до сумних слів: «Схопили козлятко вовки-сіроманці», — він кожного разу обливався слізами.

І от якось діти зібралися коло рояля і заспівали цю пісню.

Вони благополучно проспівали два рядки. Та коли дійшли до сумного місця про те, як козлик пішов у ліс, Митя почав схлипувати.

Маленький Володя, побачивши це, обернувся до Миті, зробив страшне обличчя і нарочито жахливим і дужим голосом заспівав:

— Схо-пи-ли коз-лят-ко вов-ки-сі-ро-ман-ци...

Тут Митя, звичайно, не витримав і заридав ще більше.

Старша сестра зробила братові зауваження — навіщо він дражнить Митю.

І на це маленький Володя сказав:

— А чого він боїться? Я не хочу, щоб він плакав і боявся. Діти повинні бути хоробрими.

Митя сказав:

— Тоді я не буду більше боятися.

Діти знову заспівали цю пісеньку. І Митя хоробро проспівав її до кінця. І тільки одна слізинка потекла у нього по щоці, коли діти закінчували пісеньку: «Бабусі лишилися ріжки та ніжки».

Маленький Володя поцілував свого молодшого братика і сказав йому:

— Ось тепер молодець.

— Подайте, не мінайте!

З НАРОДНОЇ ЛЕНІНІАНІ

Прислів'я та приказки

Від Ленінової науки міцніють розум і руки.

Леніна заповіти знають старі і діти.

Леніна заповіт — на тисячі літ.

Леніна заповіт має силу на весь світ.

Ленін з нами завжди буде — світ про нього не забуде.

Ленінові книги звільнили нас від кормиці.

Ленінізм, мов сонце ясне: ніколи над світом не згасне.

Ленінізм вчить, як на світі треба жити.

Ленін шлях до правди вказав, а народ ту правду завоював.

Сила партії незмірна, бо народу вона вірна.

Радянська влада — панам завада.

Розколовся світ на свободу й гніт.

Тікали люди колись од пана, та настав час, що й пан од людей втік.

Урвався панам бас, бо Радянська влада в нас.

І в наше віконце заглянуло сонце!

Спасибі Іллічу — електрикою свічку.

Ілліч посміхається

СКУЛЬПТУРА

(Із спогадів М. О. Мілютіна)

Одного разу я зайшов у якісь справі до секретаріату Леніна. Раптом з кабінету почувся голосний, заливчастий сміх Володимира Ілліча. За хвилину звідти кулею вилетіла Наташа Лепешинська, співробітниця секретаріату, вся червона, аж пашить і мало не плаче. Ми довго розпитували її, поки, нарешті, вона не розповіла, що сталося в кабінеті.

Скульптор Альтман у той час ліпив з глини голову Леніна. Володимир Ілліч дозволив митцеві працювати в своєму кабінеті, але з умовою не відривати його від справ. Під час перерв скульптуру вкривали мокрою шматиною, щоб глина не сохла.

Залишаючи кабінет, Альтман попросив Володимира Ілліча увечері намочити шматину. Володимир Ілліч покликав Наташу і звелів їй при-

нести чайник холодної води, а сам, сидячи за столом, заглибився в роботу.

Наташа принесла воду. Володимир Ілліч, не відриваючись від роботи, сказав:

— Вилийте, будь ласка, на мою голову.

Спантеличена, розгублена Наташа з чайником у руках боязко підходить до Володимира Ілліча ззаду і нерішуче зупиняється: літи чи не літи?

Володимир Ілліч обернувся, здивовано глянув на Наташу, а потім зареготав, схопившись за боки.

— Та не на оцю, а он на ту голову.

Показує на скульптуру.

НЕ НАЖИВІТЬ СОБІ ВОРОГА

Якщо ви колись приїдете до Києва і не хочете нажити собі ворога, то щиро раджу: ніколи не питайте у киянина, чи він, бува, не знає, де завод «Арсенал».

Він може не знати, де знаходиться Куренівка, Сирець і навіть хутір Відрядний, але де завод «Арсенал», — цього киянин не може не знати.

А коли вже розпалиться, то не витримає і поїде з вами на метро до самої станції «Арсенальна». Покаже арсенальську гармату, музей арсенальців, історичні стіни «Арсеналу», на яких і досі збереглись сліди від куль і снарядів.

Якщо вам пощастило розговоритися не просто з киянином, а киянином-арсенальцем, то він почне вам розповідати біографію заводу. Ви дізнаєтесь, що рік заснування «Арсеналу» — 1764. На початку ХХ століття завод став найбільшим у Києві.

— До речі, — скаже він, — я також арсенальець.

«Я також арсенальець» — це вимовить з такою гордістю, що вам нічого не залишиться, як по-доброму позаздрити йому.

І, звичайно, він обов'язково розповість про знаменитий Ленінський верстат. Назве дату його народження — 22 квітня 1923 року; місце народження — токарний цех. Арсенальець підкреслить, що цей верстат не просто токарний верстат, а що тут — біля верстата Почесного токаря — і його привели у сім'ю арсенальців. Тут він дав клятву на вірність славним традиціям заводу. Тут, біля робо-

чого місця Почесного токаря, щороку — в день народження Володимира Ілліча — кращій робітничій бригаді вручається «Ленінський вимпел». Сюди приходять піонери і воїни Радянської Армії, прославлені майстри заводів і фабрик, колгоспники і космонавти, герой і письменники..

А далі, хоч ви це й самі знаєте, ваш новий знаний не втримається і почне оповідати про безсмертні подвиги арсенальців, про те, що 1917 року арсенальці були головною ударною силою повстання київського пролетаріату. Не забуде і вас проекзаменувати:

— Кінофільм «Арсенал» Довженка бачили? Це про нас, — скаже з гордістю, хоч у нього тільки сіються вуса.

Або:

— Оперу Майбороди «Арсенал» слухали? Це теж про нас.

Або:

— П'есу «Арсенальці» Дмитра Бедзика бачили? Це теж про нас, і кінокартина Тимофія Левчука «Киянка» — дві серії, — це теж про нас. Та що там довго розбалакувати, ви й самі про це знаєте...

І справді, ви це й самі знаєте. Але якщо ви гадаєте, що знаєте й сьогоднішнього арсенальця, то, вибачте мені, але боюся, що можете помилитися. А якщо вам здається, що сучасний арсенальець — це звичайнієнський токар, слюсар, фрезерувальник і т. д., — якщо ви так думаете, то вибачте мені ще раз, але це вже таки точно помиляєтесь. Бо сьогоднішній арсенальець... Словом, коли ви вже зустріли арсенальця і вам раптом захотілось поцікавитися, чи знає він окрім історії свого заводу ще щось, то теж щиро і по-доброму раджу — не навязуйте йому дискусії. Бо сучасний арсенальець заткне вас отак легенько за пояс та й піде. Бо сучасний арсенальець — це вам не арсенальець зразка 1764 року. Нині арсенальець — людина високої технічної і загальної культури. Арсенальець сьогодні — це арсенальє-студент (вечірнього чи заочного відділень), арсенальє-кандидат наук, арсенальє-співак, арсенальє - поет, арсенальє-художник (були й виставки картин художників-арсенальців), арсенальє — громадський діяч...

Ось хто такий арсенальець.

І це ще не все. Григорій Якович Царик — член Президії Верховної Ради УРСР, Герой Соціалістичної Праці, «маєстер золоті руки». Теж арсенальець. А таких Цариків, таких майстрів із золотими руками на заводі «Арсенал» сьогодні сотні.

Отже, ще раз попереджу: якщо не хочете нажити собі ворога, то ніколи не питайте киянина, чи він, бува, не знає, де знаходиться завод «Арсенал»?

Не раджу. Справжній киянин образиться. Він може не знати, де Куренівка, Сирець чи навіть хутір Відрядний, але де в Києві «Арсенал», — цього не знати він не може.

Олег ЧОРНОГУЗ.

НАУКА ПЕРЕМАГАТИ

Худ. Е. Рабинович.
Текст А. Шкляринського.

Кожен рядок той,
що Ленін виводив,
Знову і знову
читають народи.
Ленінська думка,
сягаючи в сутнє,
Їм одкриває дорогу
в майбутнє,

LENIN

Іллічеві посмішки

ІКРА

Від Кірова із Волги посланець
До Леніна прибув в нагальній справі.
Спочатку доповів, а під кінець
Несміло щось край столу він поставив.

— Це вам... — сказав. — А що ж це за дари? —
Ілліч тихенько запитав солдата.
— Та це, — говорить, — баночку ікри
Сергій Миронович велів вам передати.

— Ікра?.. Чудесно! — вигукнув Ілліч. —
Це дуже корисно! Ікра — це штука гарна!
Це ж дивина! І зараз ми цю річ
Відправим до дитячої лікарні.

— Та ні... та це ж для вас... — зам'явся солдат. —
Це ж особисто вам прислав товариш Кіров...
Я мушу виконать... я мушу передати,
Мені ж Сергій Миронович довірив...

— Ви не хвилюйтеся! — Ілліч розцівів,
І загорілися в очах іскрини блиску,
А Кірову скажіть, що все я сам поїв,
А щоб повірив він, я видам вам розписку...

РЕГЛАМЕНТ

В Раднаркомі порядок для всіх один.
Нікому ніякої скидки немає.
Доповідач говорить

п'ять хвилин,

Три хвилини —

промовець має.

Треба час шанувати

чужий і свій —

Кажи тільки діло,

як узяв ти слово...

Та ось попросився на виступ

один торохтій,

Папери розклав

і почав промову.

Вона дзюркотить,
як з графина вода,
Промовець говорить
гладко й поважно.
Ленін слуха його
і все погляда
На свій кишеневковий годинник
уважно.
А потім
— Регламент! — сказав
і замовк.
Показує пальцем йому на годинник...
— Та я ж ще не виклав своїх думок,
Я ж тільки сказав,
що дума противник!..
У залі сміх.
І Ленін смеється з людьми:
— Ще раз на промову
його записати! —
Й наступного разу
напевно узнаєм
ми,
що ж саме він
цього разу
хотів сказати...

СОЛДАТСЬКА КАША

Обідали якось червоні армійці,
Одержанував кожен щоденний пайок.
В той день якраз кашу дали на олійці
І душу погріти — незмінний чайок.

Неждано і Ленін зайшов до їdalyni,
І прямо з порогу очима повів,
Побачив стілець аж у закутку дальньому,
Пробрався туди й між солдатами сів.

Дали йому каші в такій же тарілці
І кварту такого ж чайку, звісна річ...
— Ну й каша!.. Така смакота на олійці! —
Хвалив і не міг нахвалитися Ілліч.

Коли ж після каші він взявся до чаю,
В їdalyni прошовся шумок між людьми:
— Це Ленін!.. Ти-богу, це він!.. Одвічаю!..
А єсть, подивіться, те саме, що й ми...

І палець піднявши, бувалий «папаша»
Тихцем шепотів до таких же «папаш»:
— Якщо він одвідав солдатської каші,
To значить він наш!.. Він до крапельки наш!

БАЛТАЙСЬКИЙ МОРЯК

Якось Ілліча запросив Бонч-Бруєвич* на дачу.
Той тільки приїхав — відразу побіг до води.
І в озері вже показав свою волзьку удачу —
Поплив навзамашки далеко, не знати куди.

— Ілліч, обережніш! Це ж озеро вам невідоме!
Тут топляться люди... — Топиться не думаю я!..
— Отам чортопорі! Не дай бог, ще схопить судома,
Бо в тому он місці холодна, як лід, течія.

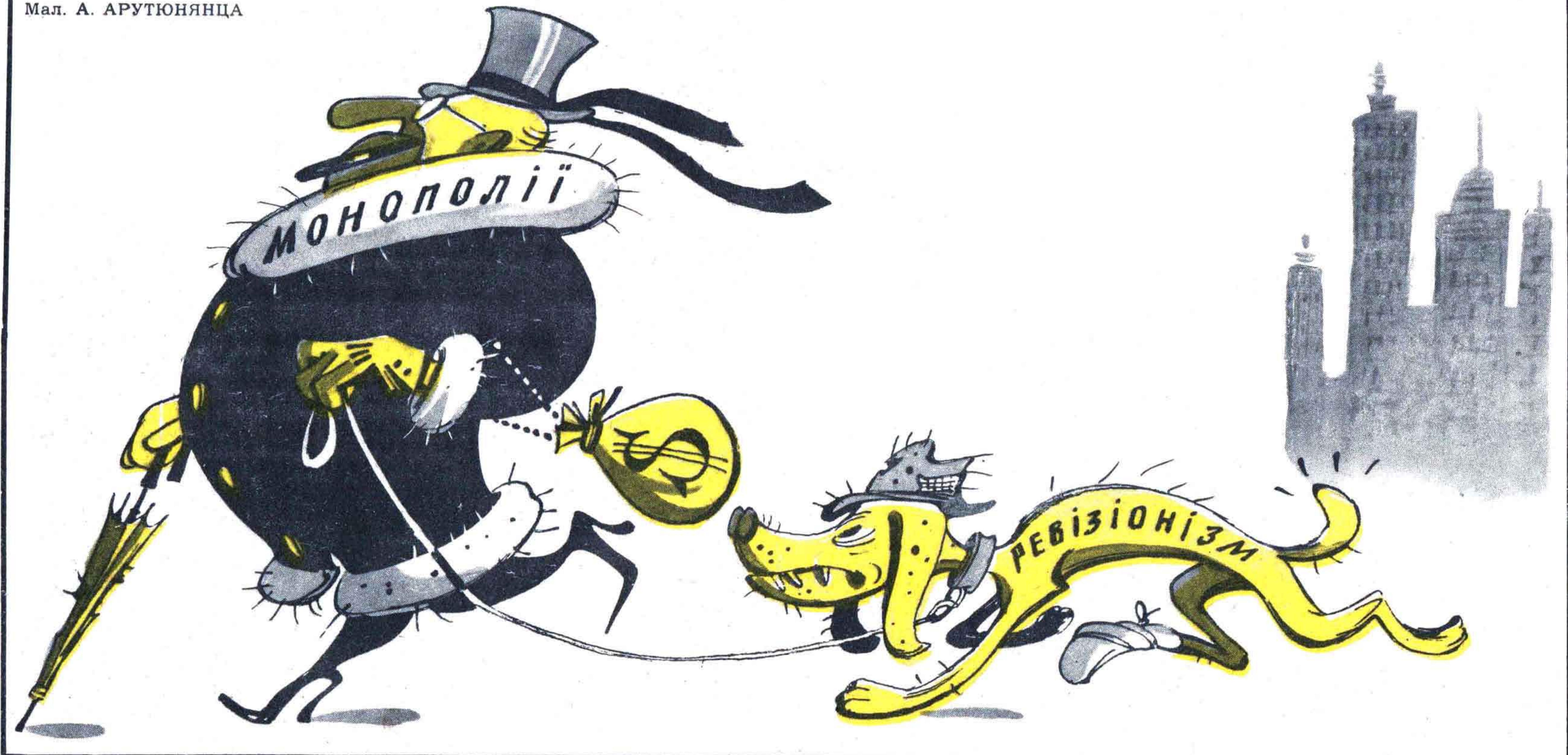
Хазяїн хвилюється, бігає берегом, оха,
А Ленін гукає: — Та що ви? Чудесна ж вода!
Ось зараз на сонечку разом погріємось трохи,
І знову у воду... — лукаво з-під брів погляда.

Хазяїн своєї: — Це озеро дуже глибоке,
Аршинів із десять, приблизно, його глибина!
— Та ну?.. здивувався Ілліч і, примурживши око,
Сказав: — Перевірим! Дістати попробуєм дна!

Питаються люди: — А хто це так добре пірнає?
— Та це, — посміхнувся господар, — приїхав
своїк,
А в тому, що плава, як риба, він, дива немає:
Він служить на флоті... Мій родич — балтайський
моряк!

* Бонч-Бруєвич В. Д. — старий більшовик, соратник
В. І. Леніна. З 1917 до 1920 року — керуючий справами
Раднаркому. Цей епізод відноситься до літа 1917 року,
коли Ілліч дотримувався конспірації.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

Дама з собачкою.

ІЛЛІЧ ПОСМІХАСТЬСЯ

«Спасибі, що в батраки
мене не віддав...»

Скільки Ленінських жартів залишилось в пам'яті людей, які працювали з Іллічем!

Останнє підпілля Ілліча. Його курінь за озером в Розливі сьогодні відвідують тисячі й тисячі. М. Ємельянов згадує момент, коли, загримувавшись, одягнувши на голову перуну, Ілліч, під виглядом начегара, повинен був лісом добрatisя до фінляндської залізниці.

«Ми чекали товариша з ЦК. За кущами з'явилася людина.

— Хто там іде? — запитав Володимир Ілліч.

— Сусід.

— Чого?

— Та, мабуть, вас наймати косяти. Дуже вже гарний стіжок у вас.

Підійшов сусід, привітався.

— Це хто косяв у тебе?

— Та фін.

— По-російськи розмовляє?

— Ні.

— А чи не піде він п'опрацювати до мене?

— Ні, і не проси.

— Шнода. Сам я захворів, син косяти не може, треба шукати косяря...

Коли сусід пішов, Володимир Ілліч встав і з своєю звичайною жартливістю сказав:

— Спасибі, Миколо Олександровичу, що мене в батраки не віддав!

Автограф на ескізі

На відкритті II конгресу Комінтерну в 1920 р. художник І. Бродський зробив ескіз з натури В. І. Леніна.

Вибравши момент, він показав Ленінові малюнок і попросив підписати його.

«Пильно придивившись до ескіза, зробленого олівцем, Володимир Ілліч відповів мені, що він тут не схожий на себе», — згадує І. Бродський. — Усі, хто стояв біля нас, почали гаряче переконувати Володимира Ілліча в тому, що він зовсім не знає свого обличчя і що портрет, безперечно, вдалий. Володимир Ілліч, посміхнувшись, почав підписувати малюнок.

— Уперше в житті підпишу те, з чим не згоден, — сказав він, посміхнувшись, і повернув мені ескіз.

Цей малюнок з автографом Володимира Ілліча зберігається в Центральному музеї В. І. Леніна в Москві.

Диван наркома

Згадує В. Бонч-Бруевич:

— Виникла необхідність організувати Комісаріат фінансів. Комісаром фінансів було призначено Менжинського. Його призначення відбулось пізно ввечері. Товарищ Менжинський на той час страшенно втомився. Він з одним із товаришів приніс великий диван, поставив його біля стіни тут таки в управлінні справами і на аркуші паперу написав великими літерами: «Комісаріат фінансів». Приладнав цей напис над диваном, ліг на диван і вмить заснув. Його спокійне храпіння лунало в Управлінні справами Раднаркому.

Вийшов з кабінету Володимир Ілліч, і я сказав йому:

— Дивіться! У нас вже організовано ще один Комісаріат, і тут таки близенько. Дозвольте вас познайомити з ним. — і я підвів Володимира Ілліча до дивана, на якому солодко спав Менжинський.

Володимир Ілліч прочитав напис, побачив сплячого комісара, широко розреготався і зауважив, що це дуже добре, що комісари починають з підкріплення власних сил.

Головний редактор Ф. МАКІВЧУК.

Редакційна колегія: М. БІЛКУН (заст. головного редактора),
С. ГЕРАСИМЧУК, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ, О. МИХАЛЕВИЧ, Д. МОЛЯКЕВИЧ,
С. ОЛІЙНИК, І. СОЧИВЕЦЬ (відповідальний секретар), В. ЧЕПІГА.

Адреса редакції: Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

Тел. 41-82-12, 41-83-46, 41-83-79.

Для телеграм: Київ Перець.

Ціна 24 коп. на місяць.

Журнал «Перець» № 7 (833)
(на українському языку).

Здано до набору 2. III. 1970 р. Підписано до друку 16. III. 1970 р.
Папір 70×108^{1/2}. Фіз.-друк. арк. 2. Умовн. друк. арк. 2.8. Обл.-вид. арк. 4.54.

БФ 10571.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.
Отсканировал и обработал Александр Лебедев для <http://perec-ua.livejournal.com/>

ОДЕСЬКИЙ ДЕЛЕГАТ

(БУВАЛЬЩИНА)

На календарях був 1905 рік.

А в Одесі переполох був.

Власне, не про всю Одесу мовиться — були настрахоподженні тільки одеські «блюстителі порядку».

Пронюхала царська охранка, що в Лондоні має відбутися III з'їзд РСДРП. Пронюхала і, звичайно, закрутило їй у носі. А тут ще й дізналися, що на з'їзді від Одеси делегат буде.

Ну, Лондон — він аж он де. Чужа, сказати б, парофія. Але ж Одеса — під всеросійською жандармською десницею! Досить того, що вона вже й так російським держимордам чимало крові попсуvala — страйкували робітники Пересипу, робітники залізничних майстерень, портовики.

І на додачу — маєш: делегат від Одеси нелегально у Лондон на з'їзд іде!

Заметушилися «блюстителі порядку», як приперчені. Шпики із ніг збилися — нишпорили по одеських закапелках, пантрували на Дерибасівській, Рішельєвській, на Француузькому бульварі, в порту. Воїстину, не знало сну недремне поліцейське око. А делегата — годі до рук запопсти, хоч і прикмети його відомі: середній на зріст, очі — карі, носить рудувату борідку і вуса.

Були запідоzenri і затримані. В затриманих борідки і вуса були. А от мандата делегатського не було у жодного...

Звернулися по допомогу до англійських шпиків. Думалося: якщо не вдалося в Одесі, то в Лондоні перехоплять невловимого делегата.

Але й нефортунні нащадки славнозвісного Шерлока Холмса з носом залишилися. Зустрічали в порту всі пароплави з Росії, приглядалися, винюхували і все — марно: зник делегат, і край.

А тим часом на околиці Лондона, у пивному барі, щодня сходилися на своє зібрання «перукарі». Але пахло тут не брильянтином, не одеколоном — пахло тут революційною грозою, що мала обмити, освіжити, перетворити не вельми ошатну, невмивану царську Росію. З'їзд розпочав свою роботу!

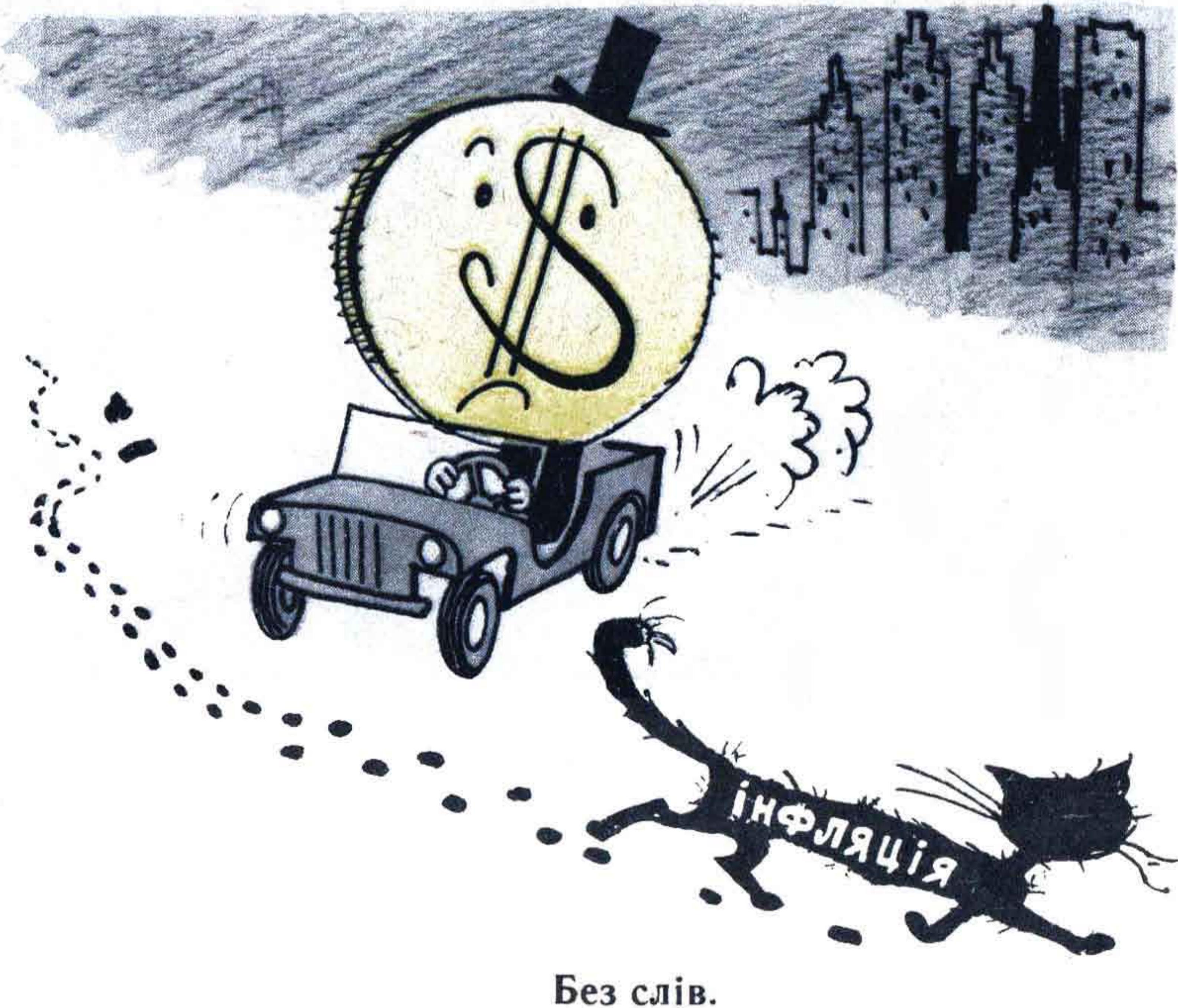
Правда, згодом англійським властям вдалося розібратися, що то були за «перукарі». Один шпик наяві упізнав Леніна, який жив тоді у Лондоні як російський емігрант. На одеського ж делегата так і не вдалося напасті. А на з'їзді він був, і усі прикмети співпадали: середній на зріст, із карими очима, із рудуватою борідкою та вусами. Був це — Володимир Ілліч Ленін. Це його обрава одеська партійна організація своїм делегатом на третій з'їзд РСДРП. Мандат же на ім'я В. І. Ульянова переслали спеціальною людиною, подбавши, звичайно, щоб у неї було якнайменше од тих прикмет, які жандармським нишпоркам спокою не давали.

Володимир ШАМША.

— Доповідаю вам, містер, про чудові результати: переговори з в'єтнамцями в Парижі проходять безрезультатно...

Мал. І. КОГАНА

Без слів.

«Капіталізм гине; у своїй загибелі він ще може завда-ти десяткам і сотням мільйо-нів людей неймовірних мук, але вдергати його від па-діння не може ніяка сила».

В. І. ЛЕНІН.

Він ще канув в небуття,
Та гляньте, що й до чого —
Не од чудового життя
Такі підпорки в нього.